

Dějiny vědy a techniky I – komentáře (PS 2020)

Pozn.: Soubory obrázkových prezentací (.ppt) jsou označeny v záhlaví odstavců jako „DVT_I_...“, komentáře a vysvětlující poznámky k jednotlivým snímkům jsou pro lepší orientaci označeny čísly v závorkách za názvy podkapitol.

DVT_I_7 (Sedm divů světa – prezentace 7)

Přehled čtyř skupin (2), který kromě sedmi „starověkých“ divů uvádí pro srovnání tři novodobé „průzkumy“, jejichž tematické zaměření, účel i průběh byly různé a závisely na stanovených podmínkách, místu a způsobu hlasování. V každém případě jsou zpravidla poněkud tendenční a skladba i pořadí „divů“ odráží momentální situaci. Samotné přehledy nevyžadují žádné rozsáhlé komentáře, snad jenom několik doplňujících poznámek na vysvětlenou. Závěrem jsem připojil pozoruhodné stavebně-technické dílo, které se sice v žádném přehledu neobjevuje, ovšem jeho vznik i následné provozování by vydalo na samostatnou knihu.

A. **Sedm starověkých divů světa** – sestavil **Filón Byzantský** kolem roku 225 BC (3–17)

Přehled sestavil skutečně povoláný odborník, když ještě všechny „starověké divy“ existovaly, byť se v některých případech nutně spoléhal také na údaje jiných osobností. Za pozornost stojí, že se až do dnešních dnů dochovaly pouze egyptské pyramidy (nejen ty v Gíze), bezpochyby zejména díky své masivní fyzické podstatě. Většina ostatních starověkých památek zanikla po přelomu letopočtu, často vlivem ničivých zemětřesení, neboť stály v seismicky aktivní oblasti. Zkázu některých z nich mají na svědomí také požáry, ojediněle dokonce úmyslně založené.

B. **Nových sedm divů světa v USA** – průzkum amerických cestovních kancelářích, 1974 (18–37)

Už podle zadavatele průzkumu je zřejmé, že americký přehled upřednostňuje tamní pozoruhodnosti, často spíše turistického nebo dokonce zábavního charakteru. Technické hledisko je přirozeně rovněž velmi důležité, u sochy Svobody se navíc uplatňuje také historický význam. Nelze ale přehlédnout, že jednotlivá díla si své postavení vydobyla hlavně svými parametry – velikostí, hmotností apod. Snad nejvíce se z tohoto rámce vymyká Disney World, atrakce navázaná na konkrétní osobnost zábavního průmyslu.

C. **Novodobých sedm divů světa** – výsledek celosvětového hlasování, 7. 7. 2007, které inicioval švýcarsko-kanadský dobrodruh Bernard Weber (38–45)

V tomto případě obsáhla „anketa“ celý svět, a tak se vesměs jedná o notoricky známé památky, které figurují také na seznamu světového kulturního dědictví UNESCO. Časově pokrývají všechny tyto pamětihodnosti období od konce starého letopočtu, tedy období antiky, až po 20. století. Přitom stojí za trochu námahy seznámit se podrobněji s jejich funkcí, původním účelem i dalšími osudy od jejich vzniku dodnes, neboť jsou ve všech případech nějakým způsobem zajímavé a poučné. Často se objevují v různých dokumentárních pořadech, které pojednávají nejen o jejich historii, ale také o moderních vědeckých a technických metodách jejich výzkumu, příp. záchrany a obnovy.

D. **Nových sedm divů přírody** – podle celosvětového hlasování v letech 2007–2011 (46–55)

Tady už ze samotného názvu vyplývá, že předmětem tohoto hlasování byly přírodní památky, a to ty všeobecně nejvyhledávanější a nejnavštěvovanější. Z výčtu lokálně vymezených míst, která jistě stojí za pozornost a snad i za návštěvu, se zcela vymyká nezměrné území povodí řeky Amazonky, resp. tropického deštného pralesa, který se na něm nachází a zabírá podstatnou část celého jihoamerického kontinentu.

Na konec jsem si nechal světoznámé architektonické veledílo opery v Sydney, o němž byla napsána nejedna kniha a natočen mnohý dokumentární film. Už samotná skutečnost, že si investor vybral za architekta Evropana, že se vzhled stavby nedá přirovnat k ničemu, co bylo do té doby známé, nebo že konečné náklady téměř 15krát převýšily původní rozpočet, takže se opera málem nedostavěla, budí po celou dobu existence stavby velkou pozornost a byly také předmětem vášnivých diskusí, dokonce vedly k tomu, že sám architekt od budování svého díla odstoupil.

Objekty opery jsou natolik atypické, že se v konstrukčním řešení, stavební technologii i použitých materiálech objevilo mnoho novinek, s nimiž se stavitelé dosud nesetkali, a proto také nebyly vůbec vyzkoušené. To bylo pochopitelně zdrojem četných potíží, protahování termínu dokončení a onoho zmíněného enormního nárůstu celkových nákladů. Na podobné „materiálové“ překážky pravidelně naráželi architekti, projektanti a stavitelé rovněž v bývalém socialistickém Československu, když za „železnou oponou“ nebyly k mání nejrůznější stavební prvky, strojní zařízení nebo moderní materiály. Projevilo se to např. při stavbě nové budovy tzv. Federálního shromáždění, jakkoli tuto na svou dobu avantgardní přístavbu nelze srovnávat se zmíněnou budovou opery v Sydney, stejně jako nelze srovnávat hospodářskou a politickou situaci v Československu na přelomu 50. a 60. let s tehdejšími poměry v Austrálii...

T.Kučera/20.11.2020